

ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Η ESMA, η EAT και η EIOPA προειδοποιούν τους καταναλωτές σχετικά με τους κινδύνους που ενέχουν τα εικονικά νομίσματα

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA), η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (EIOPA) (εφεξής αναφερόμενες ως «οι τρεις ΕΕΑ») προειδοποιούν τους καταναλωτές σχετικά με τους υψηλούς κινδύνους που ενέχει η αγορά και/ή η κατοχή των λεγόμενων εικονικών νομισμάτων.

Τα εικονικά νομίσματα που είναι επί του παρόντος διαθέσιμα αποτελούν ψηφιακή αναπαράσταση αξίας η οποία ούτε έχει εκδοθεί ούτε είναι εγγυημένη από κεντρική τράπεζα ή δημόσια αρχή, ενώ παράλληλα δεν διαθέτει το νομικό καθεστώς νομίσματος ή χρήματος. Ενέχουν πολύ υψηλό κίνδυνο, δεν υποστηρίζονται από ενσώματα πάγια στοιχεία και δεν υπόκεινται σε ρυθμίσεις δυνάμει του δικαίου της ΕΕ. Συνεπώς, δεν παρέχουν καμία νομική προστασία στους καταναλωτές. Οι τρεις ΕΕΑ εκφράζουν τον προβληματισμό τους για το γεγονός ότι αυξανόμενος αριθμός καταναλωτών αγοράζει εικονικά νομίσματα, κυρίως με την προσδοκία ότι η αξία των εικονικών νομισμάτων θα συνεχίσει να αυξάνεται, χωρίς ωστόσο να έχει επίγνωση του υψηλού κινδύνου απώλειας των χρημάτων που επενδύει.

Τα εικονικά νομίσματα, όπως τα Bitcoin, Ripple, Ether και πολλά άλλα, έχουν παρουσιάσει εξαιρετική μεταβλητότητα τελευταία, γεγονός που σημαίνει ότι έχουν σημειωθεί σημαντικές ημερήσιες διακυμάνσεις στις τιμές τους. Για παράδειγμα, η αξία του Bitcoin αυξήθηκε απότομα το 2017 από περίπου 1.000 EUR τον Ιανουάριο σε πάνω από 16.000 EUR κατά τα μέσα Δεκεμβρίου και, στη συνέχεια, μειώθηκε περίπου κατά 70 %, φτάνοντας στις 5.000 EUR στις αρχές Φεβρουαρίου. Το Bitcoin ανέκτησε πιο πρόσφατα περίπου 40 % της αξίας του και, επί του παρόντος, πωλείται έναντι περίπου 7.000 EUR. Σήμερα, η συνολική χρηματιστηριακή αξία των 100 μεγαλύτερων εικονικών νομισμάτων θεωρείται ότι υπερβαίνει το ισότιμο των 330 δισεκατομμυρίων EUR παγκοσμίως.

Γιατί η αγορά εικονικών νομισμάτων ενέχει κινδύνους για τους καταναλωτές;

Οι τρεις ΕΕΑ προειδοποιούν τους καταναλωτές ότι τα εικονικά νομίσματα μπορεί να ενέχουν υπερβολικά μεγάλους κινδύνους και έχουν συνήθως άκρως κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Εάν αγοράζετε εικονικά νομίσματα, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι διατρέχετε υψηλό κίνδυνο απώλειας μεγάλου ποσού ή ακόμη και ολόκληρου του χρηματικού ποσού που επενδύσατε. Κατά την αγορά εικονικών νομισμάτων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που παρέχουν στους καταναλωτές άμεσο άνοιγμα σε εικονικά νομίσματα, είστε εκτεθειμένοι σε σειρά κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων:

- **Ακραία μεταβλητότητα και κίνδυνος δημιουργίας φούσκας** – Η πλειονότητα των εικονικών νομισμάτων υπόκειται σε ακραία μεταβλητότητα της τιμής και έχει καταδείξει σαφείς ενδείξεις φούσκας όσον αφορά την τιμολόγηση. Εάν αποφασίσετε να αγοράσετε εικονικά νομίσματα ή χρηματοπιστωτικά προϊόντα με εικονικά νομίσματα ως υποκείμενο μέσο, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι μπορεί να χάσετε ένα μεγάλο ποσό ή ακόμη και ολόκληρο το χρηματικό ποσό που επενδύσατε.
- **Απουσία προστασίας** – Παρά το γεγονός ότι οι απαιτήσεις της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες θα τεθούν σε ισχύ αργότερα εντός του 2018 και θα αρχίσουν να ισχύουν για τους παρόχους υπηρεσιών πορτοφολιού και τις πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων, τα εικονικά νομίσματα παραμένουν αρρυθμιστά από το δίκαιο της ΕΕ. Ομοίως, τα ανταλλακτήρια όπου πραγματοποιούνται συναλλαγές με εικονικά νομίσματα και τα ψηφιακά πορτοφόλια που χρησιμοποιούνται για την κατοχή, την αποθήκευση και τη μεταφορά εικονικών νομισμάτων δεν υπόκεινται σε ρύθμιση δυνάμει του δικαίου της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι, σε περίπτωση αγοράς ή κατοχής εικονικών νομισμάτων, δεν θα επωφεληθείτε από τις εγγυήσεις και τις διασφαλίσεις που σχετίζονται με τις ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Για παράδειγμα, εάν μια πλατφόρμα ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων ή ένας πάροχος υπηρεσιών ψηφιακού πορτοφολιού πτωχεύσει, παύσει την επαγγελματική του δραστηριότητα ή δεχτεί επίθεση στον κυβερνοχώρο ή υποστεί υπεξαίρεση κεφαλαίων ή δήμευση περιουσιακών στοιχείων ως αποτέλεσμα ενεργειών επιβολής του νόμου, το δίκαιο της ΕΕ δεν παρέχει καμία ειδική νομική προστασία που θα σας κάλυπτε από τυχόν απώλειες ή οποιαδήποτε εγγύηση ότι θα ανακτήσετε πρόσβαση στα εικονικά νομίσματά σας. Αυτοί οι κίνδυνοι έχουν ήδη υλοποιηθεί σε πολυάριθμες περιστάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο.
- **Έλλειψη επιλογών απαλλαγής** – Εάν αποφασίσετε να αγοράσετε εικονικά νομίσματα, διατρέχετε τον κίνδυνο να μην μπορείτε να προβείτε σε πώληση των εικονικών νομισμάτων σας ή να τα ανταλλάξετε με παραδοσιακά νομίσματα, όπως το ευρώ, για μεγάλο χρονικό διάστημα. Συνεπώς, ενδέχεται να υποστείτε απώλειες στο πλαίσιο της διαδικασίας.
- **Έλλειψη διαφάνειας στις τιμές** – Η διαμόρφωση των τιμών των εικονικών νομισμάτων χαρακτηρίζεται συχνά από αδιαφάνεια. Διατρέχετε, συνεπώς, μεγάλο κίνδυνο να μην λάβετε δίκαιη και ακριβή τιμή κατά την αγορά ή την πώληση εικονικών νομισμάτων.
- **Λειτουργικές διακοπές** – Στο πλαίσιο ορισμένων ανταλλαγών εικονικών νομισμάτων έχουν προκύψει σοβαρά λειτουργικά προβλήματα, όπως διακοπές στις συναλλαγές. Κατά τη διάρκεια αυτών των διακοπών, οι καταναλωτές δεν ήταν σε θέση να διενεργήσουν αγορά και πώληση εικονικών νομισμάτων στη χρονική στιγμή που το επιθυμούσαν και έχουν υποστεί απώλειες λόγω διακύμανσης στην τιμή των εικονικών νομισμάτων που είχαν στην κατοχή τους κατά την περίοδο της διακοπής.

- **Παραπλανητικές πληροφορίες** – Οι πληροφορίες που τίθενται στη διάθεση των καταναλωτών που επιθυμούν να αγοράσουν εικονικά νομίσματα, εφόσον παρέχονται τέτοιες πληροφορίες, είναι στην πλειονότητα των περιπτώσεων ελλιπείς, δυσνόητες, δεν αποκαλύπτουν δεόντως τους κινδύνους που ενέχουν τα εικονικά νομίσματα και, συνακόλουθα, ενδέχεται να είναι παραπλανητικές.
- **Ακαταλληλότητα των εικονικών νομισμάτων για τους περισσότερους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων ή του συνταξιοδοτικού προγραμματισμού** – Ο υψηλός βαθμός μεταβλητότητας των εικονικών νομισμάτων, η αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον τους και η αναξιοπιστία των πλατφορμών ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων και των παρόχων υπηρεσιών πορτοφολιού καθιστά τα εικονικά νομίσματα ακατάλληλα για τους περισσότερους καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με βραχυπρόθεσμο επενδυτικό ορίζοντα, και ιδίως για εκείνους που θέτουν μακροπρόθεσμους στόχους, όπως η αποταμίευση για συνταξιοδότηση.

Τι μπορείτε να κάνετε για να προστατευτείτε;

Εάν αποφασίσετε να αγοράσετε εικονικά νομίσματα ή χρηματοπιστωτικά προϊόντα που παρέχουν άμεσο άνοιγμα σε εικονικά νομίσματα, θα πρέπει να κατανοήσετε πλήρως τα χαρακτηριστικά τους και τους κινδύνους που ενέχουν. Δεν θα πρέπει να επενδύσετε χρήματα που δεν έχετε το περιθώριο να χάσετε. Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι διατηρείτε κατάλληλες και ενημερωμένες προφυλάξεις ασφάλειας στις συσκευές και στο υλισμικό που χρησιμοποιείτε για την πρόσβαση στα εικονικά νομίσματά σας ή για την αγορά, την αποθήκευση ή τη μεταφορά εικονικών νομισμάτων. Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι η αγορά εικονικών νομισμάτων από εταιρεία που υπόκειται σε ρυθμίσεις για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών δεν μετριάξει τους παραπάνω κινδύνους.

Γενικές πληροφορίες

Η παρούσα προειδοποίηση βασίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 3 των ιδρυτικών κανονισμών των τριών ΕΕΑ και έπεται της δημοσίευσης δύο δηλώσεων της ESMA τον Νοέμβριο 2017 σχετικά με τις αρχικές προσφορές εικονικών νομισμάτων (Initial Coin Offerings)¹², καθώς και προηγούμενης προειδοποίησης³ προς τους καταναλωτές και δυο γνωμοδοτήσεων⁴⁵ για τα εικονικά νομίσματα που δημοσίευσε η EAT τον Νοέμβριο του 2013, τον Ιούλιο του 2014 και τον Αύγουστο του 2016.

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf

² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-829_ico_statement_investors.pdf

³ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁴ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁵ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1547217/EBA+Opinion+on+the+Commission's+proposal+to+bring+virtual+curren+cy+entities+into+the+scope+of+4AMLD>

Τα εικονικά νομίσματα λαμβάνουν πολλές μορφές. Το πρώτο εικονικό νόμισμα ήταν το Bitcoin, το οποίο κυκλοφόρησε στην αγορά το 2009. Έκτοτε, έχουν εμφανιστεί πολλά εικονικά νομίσματα, όπως το Ripple, το Ether ή το Litecoin. Τα περισσότερα εξ αυτών αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα της τεχνολογίας κατακευκμένου καθολικού που αναφέρεται συνήθως ως «Blockchain»⁶. Στην παρούσα προειδοποίηση δεν διατυπώνεται άποψη για τη συγκεκριμένη τεχνολογία ούτε για άλλες πιθανές εφαρμογές αυτής.

⁶ [Η ESMA δημοσίευσε έκθεση σχετικά με τις πιθανές εφαρμογές, τα οφέλη και τους κινδύνους της τεχνολογίας κατακευκμένου καθολικού τον Φεβρουάριο του 2017.](#)